

कार्यं तु नास्य भवतीति विशेषः । ¹नलः, ²नालः, ³नलः ।

(667) “णश अदर्शने”

(IV-दिवादिः-1194. अक. सेट्. पर.) रधादिः ।

नाशकः-शिका, नाशकः-शिका, ⁴निनशिषकः-षिका-⁵निनङ्क्षकः-क्षिका,
नानशकः-शिका ;

⁶नशिता-त्री-प्रनंष्टा-ष्टी, नाशयिता-त्री, निनशिषिता-त्री-निनङ्क्षिता-त्री,
नानशिता-त्री ;

नश्यन्-^Aप्रणश्यन्-न्ती, नाशयन्⁷-न्ती, निनशिषन्-निनङ्क्षन्-न्ती ; —

नशिष्यन्-⁸प्रनङ्क्ष्यन्-न्ती-ती, नाशयिष्यन्-न्ती-ती, निनशिषिष्यन्,
निनङ्क्षिष्यन्-न्ती-ती ; —

— — — नानश्यमानः, नानशिष्यमाणः ;

⁹प्रनट्-प्रनक्-प्रणशौ-प्रणशः ; — — —

1. शत्रून् नलति = बध्नातीति नलः = नृपतिविशेषः । कर्तरि पचायच् ।
2. ‘हलश्च’ (3-3-121) इति संज्ञायां घञ् । नालः = बिषतन्तुः ।
3. नल्यते इति नलः = गन्धविशेषः । [नलदम् = लामज्जकम् ।]
4. ‘रधादिभ्यश्च’ (7-2-45) इति वलादेरार्धधातुकस्येदो वैकल्पिकत्वात् इट्पक्षे रूपम् । एषम् इट्पक्षे सञ्जन्ते सर्वत्र ज्ञेयम् ।
5. इडभावपक्षे, ‘मस्जिनशोर्झलि’ (7-1-60) इति नुमागमे, ‘व्रश्च—’ (8-2-36) इत्यादिना शकारस्य षत्वे, ‘षढोः कः सि’ (8-2-41) इति कत्वे, ‘नश्चापदान्तस्य झलि’ (8-3-24.) हल्यनुस्वारे, ‘इण्कोः’ (8-3-57) इति सनः सकारस्य षत्वे, ‘अनुस्वारस्य ययि—’ (8-4-58) इति परसवर्णे च रूपम् । एषम् इडभावपक्षे सञ्जन्ते प्रक्रिया सर्वत्र बोध्या ।
6. रधादित्वादिङ्विकल्पः । इडभावपक्षे, ‘नशोः षान्तस्य’ (8-4-36) इति णत्वनिषेधः । एवं तव्यदादिष्वपि ज्ञेयम् ।
7. ‘बुधयुधनशजनेङ्प्रुहुस्रभ्यो जेः’ (1-3-86) इति ष्यन्तात् शट्प्रत्यय एव भवति । न त्वात्मनेपदं शानच् ।
8. ‘नशोः षान्तस्य’ (8-4-36) इत्यत्र अन्तप्रहणसामर्थ्यात् भूतपूर्वकारान्तस्यापि प्रहणमिति, णत्वमत्रापि न ।
9. क्तिपि, ‘व्रश्च—’ (8-2-36) इति षत्वे, ‘नशोर्वा’ (8-2-63) इति कुन्विकल्पः । भूतपूर्वगत्या षकारान्तत्वात् णत्वं न ।
- A. ‘प्रणश्यन्नपि नाशक्रोदत्येतुं बाणगोचरम् ।’ भ. का. 9-134.